

SANTE, Carlos van (eigenlijk Karel Jozef), frontsoldaat, dominicaan (kloosternaam Raymundus), docent (Wetteren 13 mei 1896 - Bergisch-Gladbach 9 februari 1947).

Carlos van Sante, zoon van een Gentse wijnhandelaar, stamde uit een eerder franskiljonse familie. Na het college te Dendermonde werd hij novice bij de Dominicanen. In augustus 1914 meldde hij zich als vrijwilliger voor het leger. Aan het IJzerfront werd hij vurig Vlaamsgezind. Hij raakte betrokken bij de Frontbeweging, maakte kennis met een strafkamp, maar werd daarna weer naar de linies gestuurd. Hij bezocht menigmaal kapelaan Cyriel Verschaeve te Alveringem en onderging diens invloed. In februari 1918 reisde hij tijdens een verlof naar Rome om te voldoen aan een verzoek van Verschaeve; deze wenste dat paus Benedictus XV kennis zou nemen van bepaalde documenten en Van Sante zou die overbrengen. Via pater Vosté van de universiteit der Dominicanen en de te Rome residerende Nederlandse kardinaal Van Rossum werden de documenten bezorgd

C. van Sante met de „sublieme deserteurs” : zittend van links naar rechts : B. Coolen, V. Haesaert, M. Torreele; staande van links naar rechts : K. de Schaepdrijver, J. Charpentier, C. van Sante en De Pryck.

bij de paus, die Van Sante ook een onderhoud toestond.

In het voorjaar van 1918 wenste de leiding der Frontbeweging (z. aldaar) contact op te nemen met verscheidene figuren in bezet België. Enkele dagen na J. Charpentier en K. de Schaepdrijver, in de nacht van 4 op 5 mei, passeerde Van Sante, samen met een begeleider, de linies en kwam behouden in het bezette gebied aan. Van Sante had geen opdracht van de Frontbeweging, maar was de speciale afgezant van Verschaeve, die een radicaler standpunt innam dan de Frontleiding en het activisme zeer propositief benaderde. Na zijn overkomst van achter de IJzer heeft Van Sante meer dan eens onderdak gevonden bij Robrecht de Smet te Assebroek. De laatste nacht voordat hij naar Nederland uitweek, bracht hij ook in het huis van deze priester door, om vandaaruit via Balgerhoeke de Nederlandse grens te bereiken.

In 1921 werd Van Sante door een Belgische rechtbank bij verstek ter dood veroordeeld. Zijn rol in Vlaanderen was nu vrijwel uitgespeeld.

In Nederland was Carlos van Sante op 23 september 1919 ingekleed bij de Dominicanen, in welke orde hij op 25 juli 1926 tot priester werd gewijd.

Op 2 juli 1927 behaalde hij de lectorstitel in de filosofie en de theologie; hij was als docent achtereenvolgens werkzaam in de studiekloosters te Zwolle, Huissen (bij Arnhem) en Nijmegen. Daarnaast had Van Sante veelvuldige contacten met vurig, zo niet extreem katholieke studenten, vooral met de Heemvaart-beweging, die in 1923 door Delftse studenten in het leven was geroepen. Van Sante en zijn volgelingen waren van opvatting dat het katholicisme een periode van diepe inzinking doormaakte en ze pleitten voor een rigoureuze ascetische geloofsbeleving. Heemvaart vertoonde een zekere verwantschap met bewegingen als Hochland in Duitsland en de Ruusbroec-Broederschap in Vlaanderen.

Van Sante sprak veel op Heemvaart-bijeenkomsten en gaf ook door het geschreven woord leiding. Vooral in Nijmegen werd in Van Santes geest een strenge ascese beoefend, maar tevens een intransigente houding aangenomen jegens andersdenkende katholieken. Protesten bleven niet uit, tegenstanders gewaagden van neo-integralisme en de banbrieven van Van Sante. Ten slotte liep dit uit op

conflicten met mgr. A.F. Diepen, bisschop van 's-Hertogenbosch en met Van Santes ordesuperieuren. In november 1932 grepen de laatsten in. Van Sante werd afgezet als docent aan het Albertinum te Nijmegen en ontzet uit al zijn apostolaatswerk. Na enige tijd volgde overplaatsing naar Duitsland. In 1936 werd hij omwille van zijn invloed op de studenten door Hitler-Duitsland uitgewezen; in 1938 onderging hij hetzelfde lot in Frankrijk. Na een verblijf in Zwitserland kwam hij naar Vlaanderen terug, waar hij tijdens de Tweede Wereldoorlog een aantal jeugdgroepen in katholieke en nationalistische zin beïnvloedde. In 1943 ging hij opnieuw naar Keulen, waar hij ook begraven ligt.

WERKEN: *Gezag* (1932); - *Vaderland en Vaderlandsliefde* (1932); - *Geest en Waarheid* (z.j.).

LITERATUUR: A. de Bruyne, *Joris van Severen, droom en daad* (1961); - L.M.H. Joosten, *Katholieken en Fascisme in Nederland 1920-1940* (1964); - W. Zaal, *De Herstellers* (1966); - A. Dumon, *Notities over kapelaan R.M. De Smet*, in *Huldeboek Robrecht de Smet* (1968); - H.J. Elias, *Vijfentwintig jaar Vlaamse Beweging 1914-1939*, I (1969).

LAMMERT BUNING